

Varja izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob polu enajstih dopoldne. — Naročnina s dostavljanjem na dom ali po pošti K 150. Posamezna številka 6 v. Letna naročnina K 18—, polletna K 9—, četrtletna K 450. — Za inozemstvo K 30—. — Naslov: Upravništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadstr. Uradne ure za stranke od 11.—12. dopoldan in od 6.—7. zvečer. ::

ZARJA

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo v Ljubljani sprejema vse uredniške rokopise, ki jih ne vrača. — Upravništvo sprejema naročnino in inzerate. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Cena inzeratom: Enostopna petstvirica 20 vin., pogojeni prostor 25 vin., poslana in razglasi 30 vin. — Naslov: Uredništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6, II., uradne ure za stranke od 9.—12. dop. in od 1/26.—1/27. zv. — Reklamacije poštnine proste

Štev. 119.

V Ljubljani, v sredo dne 25. oktobra 1911.

Leto L

Debata se nadaljuje.

Ljubljana, 24. oktobra.

Draginjski odsek je imel danes zopet sejo in je zopet izgubil dan. Debatirali so, do glasovanja niso prišli. Jutri imajo zopet sejo in bodo zopet debatirali in sklenili najbrž zopet ne bodo ničesar. Najbrže bo hotel govoriti vsak agrarec, ki zna sploh odpreti usta. Znanja zdaj itak ni treba, kdor more migati z jezikom, zdaj lahko govori z agrarnega stališča. Argumente je dal oderuhom baron Gautsch sam s svojo veterinarsko komedijo, ki jo je uprizoril zadnji teden. O tistih „grozotah“ v Argentini, o katerih so baje pripovedovali veterinarci, se lahko s primerno garnituro govori toliko, da se debata lahko raztegne tudi do drugega leta.

Ali režija ministrskega predsednika je bila vendar preveč lojalna. Ko je, seveda „iznenaden od Spačkovega predloga“, poklical „čisto slučajno“ pred vratmi čakajoča veterinarja v posvetovalnico, je zahteval, da bodi seja zapuša, dokler podajata gospoda funkcionarja svoje poročilo. To je storil iz same „lojalnosti“ do Argentini. bil je nasenkrat zopet kavalir in se je spomnil, da vendar ne gre, da bi se neprijetne razmere prijateljske države javno obravnavale v naši zbornici. Agrarci in meščanski poslanci so mislili ravno toliko, kakor da jih je pravkar zbudil iz dremeža, pa so pokimali — in seja je bila tajna.

Vsa čast lojalnim občutkom gospoda Gautscha, ali pozabil je gospod baron, da ima vsaka medulja dve plati, ki sta navadno različni. Kar je lojalno na eno stran, je lahko skrajno nelojalno na drugo. Za tajnost tega poročila mu ne more biti hvaležno avstrijsko prebivalstvo, najbrže se pa ta metoda tudi Argentini ne bo zdela posebno lojalna.

Kaj sta poročala veterinarja, ki ju je bil Weisskirchner poslal v Argentino, da v par tednih preštudirata razmere v veliki tuji deželi? Nič ne ve tega, razven onih, ki so bili navzoči na tisti seji. Tako si človek lahko misli vse in nič. Karkoli hočemo, si lahko mislimo v Avstriji, pa seveda ne vemo ničesar; karkoli si lahko mislijo v Argentini, pa tudi ne vedo ničesar.

Obdolžili so Argentino — česa? Da so jo dolžili, je znano. Zagovarjati se pa ne more, ker ne ve, kaj ji očitajo. In ljudstvo, ki zahteva mesa iz Argentini, ljudstvo, ki ga je tupatam že nekoliko pokušalo — kaj naj si misli?

To skrivnostno namigavanje je vsekakor najslabši način, ki ga je mogel izbrati baron Gautsch. In sumljiv je od konca do kraja. Kaj ni ljudem, vladam, parlamentom, javnim organom na Angleškem, v Švici, v Nemčiji

in po vseh deželah, ki dobivajo meso iz Argentini in ki vse boljbolj pospešujejo uvoz tega mesa, prav nič mar, kaj uživa ljudstvo? Samo avstrijska vlada da je tako skrbna mati? Čudno! Doslej smo jo večinoma poznali bolj za mačeho. Kaj se je tako čudovito izpreobrnila!

Misli sploh ne dobe miru pri tem predmetu... Kdaj pa so nastale tiste velike nevarnosti v Argentini? Težko je verjeti, da bi se bile razmere ravno od lanskega leta poslabšale. Veliko bolj naravno bi bilo, da se tudi tam množe varnostne odredbe in da se razvija državno nadzorstvo tem bolj, čim bolj napreduje izvoz mesa. Ali lani je vlada vendar dovolila, da je prišlo nekoliko ladij tega mesa v Avstrijo. Kako je mogla, kako je smela, če je ta reč tako nevarna?

Meseca julija je imel baron Gautsch drugačne ugovore proti argentinskemu mesu. Takrat je dejal, da se Avstrija ne bo podala v trajno odvisnost od kakšnega prekmorskega mesnega trsta. Čemu je bilo treba te preteve, če bi bil lahko enostavno dejal: Zdravstvene razmere v Argentini ne dovoljujejo nabave tega mesa, ker so take in take?

Včasih je pravil baron Gautsch, da je treba samo ogrskega dovoljenja; če dovolijo v Budimpešti, tedaj lahko dobimo mesa tudi iz Argentini. Kako? Če dovoli madjarska gospoda, tedaj izgine vsa nevarnost? Zdravje argentinske živine in veterinarske razmere v Argentini se vendar ne izpreminjajo po tem, če pravi grof Khuen Hedervary „da“ ali pa „ne“.

Z vsako pametno mislijo je bila trajna komedija v draginjskem odseku v nasprotju. Ali njeni sadovi že dozorevajo. Klerikalnoagrarni poslanci ter klerikalnoagrarni časopisi že govorijo o „argentinski mrhovini“ in o podobnih strahovih in na podlagi neznanih romanov, ki sta jih veterinarja pripovedovala za zaklenjenimi durmi se razvija v draginjskem odseku prava obstrukcija.

Zavlačanje se pa ne tiče samo argentinskega mesa, temveč je naperjeno proti vsakemu uvozu mesa. Čez Argentino zabavljajo z glasnimi besedami, s hinavsko mislijo pa pripravljajo ovire tudi srbskemu mesu in srbski živini. Kdove, če ne pridejo kakšni veterinarci, ki naslikajo tudi razmere v Srbiji z najtemnejšimi barvami na radost in zabavo naših domačih mesnih oderuhov, ki že od nekdaj opravljajo vsako deželo, iz katere bi moglo priti nekoliko kilogramov mesa.

Baron Gautsch se pač še nikoli ni vprašal, kako je lačnemu Avstrijcu, če se ozre po drugih državah. Gotovo mu ni prišlo na misel, da bi se bil marsikdo najrajši kar odplul s tistimi barkami, ki so nam odpeljale argentinsko meso izpred nosu. Baron Gautsch je patriot,

agrarci so patriotje, vsi tisti, ki se pripravljajo, da zlezejo v tabor vlade, so patriotje. Ali vendar je čuden tak patriotizem, ki se trudi dan na dan ilustrirati prebivalstvu, da je v Avstriji slabše kakor drugod, malone slabše kakor povsod drugod. To bi bilo morda vredno premisliti.

NOVICE.

* **Železniški nezgodi v Galleiji.** Na progi Krakov-Dunaj sta trčila 22. oktobra ob 4. zjutraj na postaji Przebinja tovarna vlaka z neznansko silo drug ob drugega. 17 vozov je bilo popolnoma razdejanih. Več uslužbencev je bilo poškodovanih. Promet je bil za dalj časa ustavljen. — Skoro ob istem času je skočil na postaji Rzewos tirska tovorni vlak, ki je vozil v Krakov. Strojvodja je bil mrtev, več železniških uslužbencev več ali manj težko ranjenih. Sedem vozov je bilo razbitih.

* **Budimpešta proti draginji.** Pri budimpeštanskem mestnem svetu je bil pred dvema letoma ustanovljen socialno-politični oddelek. V kratkem času svojega obstanka je komisija izvedla zelo blagodejne socialno-politične naprave: Stanovanjska beba je pred tremi leti dosegla svoj višek, ko je bilo za več kot 800 000 prebivalcev le 160.000 stanovanj; od teh je bilo praznih le 242, t. j. okoli 0 15 odstotkov. Tedaj se je mestni svet odločil, da nastopi proti oderuški politiki hišnih posestnikov, izdelal je obsežen stavbeni načrt, in danes po dveh letih razpolaga občina s 4500 stanovanji deloma v večnadstropnih hišah, deloma v pritličnih hišah, ki jih oddaja delavcem in malim obrtnikom v najem za nizko, režijskim cenam odgovarjajočo najemnino. Najemnine so v mestnih hišah za 30 do 50 odstotkov nižje kot drugod. Večja stanovanja so opremljena s kopalnimi sobami, za manjše najemnike so napravljene skupne kopalne sobe. — Mestna občina seka že šesto leto konjsko meso, ki je bilo proglašeno za konjski monopol. Kupcem se ne prodaje več kakor po kilogramu, da gostilničarji in drugi prodajalci ne zlorabljajo te naprave. Občinskih mesnic za konjsko meso je vsega vkup 22. Meso se prodaja po lastni ceni in velja kilogram konjskega mesa od 64 vin. do 1 K, kilogram konjskih salam 80 vinarjev, par konjskih klobas 4 vin. — Mestna pekarna je bila zgrajena pred dvema letoma in speče na dan 25 tisoč kilogramov kruha; sedaj se obrat razširi, da bo spekel na dan 80 tisoč kilogramov kruha. Podjetje dela z neznatnim dobičkom, pač pa regulira s svojimi nizkimi cenami cene zasebnih pekarn. — Najnovejša akcija mestne občine proti draginji je otvoritev 14 prodajalnih za živila, ki je določena za bližnje dni. — Dalje je mestni svet dal na-

praviti veliko skladišče za premog, da oprosti konzumente ob sedanjih draginjah iz klešč prodajalcev premoga. — Končno bo občina oddajala svoja obsežna občinska zemljišča v najem le takim zakupnikom, ki bodo pridelovali zelenjavo in jo oddajali izključno na budimpeštanski trg.

* **Stavkokazna sodrga.** V Oberkasselu pri Düsselu so se spopadli stavkokazi in stavkajoči delavci. Stavkokazi, ki so bili v premoči, so mahali z bodali in streljali iz revolverjev. Besni „deloljubni“ delavci so enega izmed stavkajočih z bodali tako obklali, da je umrl na mestu. Tri stavkokaze so aretirali, a jih je sodišče po zaslišanju izpustilo. Stavkokazi uživajo namreč posebno varstvo meščanske družbe. Ko je prišel čas obravnave, obtožencev niso mogli najti in so jih morali šele poiskati. Eden izmed stavkokaznih junakov se je skrival celo v bolnici.

* **Odstavljen šolski ravnatelj.** Okrajno glavarstvo v Bielcu je uplivalo na poljsko šolsko društvo, da je odstavilo dosedanjega ravnatelja poljske šole v Dziedicu Madejskega. Madejski se je namreč hudo pregrešil, ker je dal pri maši ob šolski otvoritvi zapeti poljsko narodno himno namesto cesarske pesmi ter s tem „razžalil patriotski čut.“

— **Pismo predsednika turškega parlamenta.** Predsednik turškega parlamenta Ahmed Riza je pisal osrednjemu glasilu socialne demokracije v Nemčiji „Vorwärtsu“ naslednje pismo:

Carigrad, 16. oktobra. Pri sedanji tripolitanski aferi Italija ni edini krivec. Sokrivi so tudi druge velevlasti; kajti velevlasti so pripravljale napad na Turčijo. Njih zastopniki so nas zgrabili za grlo in dejali: „Sprijaznite se najprej z okunacijo kot z gotovim dejstvom, potem vam bomo pomagali stvar urediti. To neumljivo ravnanje Evrope nas boli tembolj, ker bi eventualna izguba Tripolitane vzbudila v vsem orientu nezaupnost, obup in gnuš. Proč bi bilo zaupanje v civilizacijo, proč zaupanje v dano besedo in pogodbe, ki jih je podpisala Evropa. To nesoglasje med besedami in dejanji se zdi orientalcem najhujša kršitev morale. Mladoturška stranka se je pošteno trudila, da bi Evropo približala ljudstvu, ga seznanila z njenim napredkom in na ta način postavila most med zapadom in islamskim svetom. In ravno Evropa je zakrivila, da se je Mladoturkom ta naloga ponesrečila. Po brutalnem italijanskem napadu, ki ga velevlasti odobravajo, nam naši domači nasprotniki očitajo, da smo bili z evropsko civilizacijo neprijazni in da smo precejevali koristi, ki bi jih bili imeli od nje. Naši nasprotniki so prišli sepa tako daleč, da pravijo, pravi napredek je samo v tem, da se vojaško okrepimo, in pravi patriotizem v tem, da vse žrtvujemo vo-

MAKSIM GORKIJ:

Mati.

Socialen roman v dveh delih.

Trudila se je, da zbudi v svojem spominu vse podrobnosti; pripovedovala je o begu in govorila, kakor da bi sporočala pripovedovanje drugega in da bi sama dvomila o njegovi resničnosti.

— Glejte, srečo imamo! — je pripomnil Nikolaj in si mel roke. — A za vas sem se bal! Vrag vedi! Veste, Nilovna, sprejmite moj prijateljski nasvet: ne bojte se sodne razprave! Čim prej bo, tem bližja je osvoboditev Pavla, verujte mi! Morda uide spotoma... Razprava izgleda približno tako le...

Pa ji je narisal sliko sodne razprave, mati ga je poslušala in je razumela, da se ne česa boji, pa da bi jo rad ohrabil.

— Nemara mislite, da izdam kaj sodnikom? — ga je nenadoma vprašala. — Ali da jih poprosim za kaj?

Kvišku je poskočil, mahnil z rokami in zavpil užaljeno:

— Kaj pravite? Žalite me...

— Bojim se, to je res! Česa se bojim, ne vem!... Umolnila je in njene oči so begale po izbi.

— Časih se mi zdi, kakor da žalijo Pašo, da se norčujejo iz njega... Eh, kmetič, pravijo, kmečka korenina! Kaj pa si zagrešil? A, Paša je ponosen... prav tako jim odgovarja... Ali pa se jim Andrej posmehuje... Vsi tam so tako strastni, tako pošteni... Pa

si misliš — da se zgodi kaj... Eden ne strpi, drugi mu priskočijo... pa jih obsodijo... da jih ne vidiš nikoli več!

Mrko je molčal Nikolaj in si gladil brado.

— Teh misli ne preženeš iz glave! — je tiho nadaljevala mati. — Nekaj strašnega je sodišče! Ko začne iskati in tehtati resnico... strašno! Ne kazni, ampak sodba, ocena pravice se mi zdi strašna... Ne morem vam razložiti...

Čutila je, da Nikolaj ne razume njenega strahu. Vsled tega ji je bilo še težje govoriti o svojem strahu.

XXIV.

Ta strah, podoben plesnobi, se je tri dni razrašal v njenih prsih in jo dušil s svojo težko vlogo; ko je napočil dan sodne razprave, je nesla s seboj v razpravno dvorano težko, temno butaro, ki je lomila hrbet in vrat.

Na ulici so jo pozdravljali znanci iz predmestja; molče jim je odzdravljala in se urno prerivala skozi temno množico. Na hodnikih in v dvorani so jo srečali sorodniki obtožencev in govorili prav tako z zlomljenim glasom. Besede so se ji zdele odveč in ni jih razumela. Vsi ljudje so bili mrki, vse je navdajala ena in ista potrtost — navzela se je tudi mati in jo še bolj dušila.

— Sedi poleg mene! — je dejal Sizov in se odmaknil na klopi.

Poslušala je sedla, popravila si obleko in se ozrla naokolo... Pred njenimi očmi so se zlivali zeleni in malinasti kolobarji, lise in za-

bleščale so se tanke žolte niti...

— Našega Griša je pogubil tvoj sin! — je tiho izpregovorila ženica, sedeča zraven nje.

— Molči že, Natalija! — je odgovoril Sizov osorno.

Mati je pogledala na žensko. Samojlova je bila, dalje je sedel njen mož, plešast, častljiv očanec s široko, rdečo brado. Njegovo obličje je bilo koščeno, mežikajoče je gledal predse in brada se mu je tresla.

Skozi visoka okna se je dvorana napolnjevala z motno svetlobo, zunaj je po šipah polzel sneg. Med okni je visela velika carjeva podoba, v močnem, mastno bleščečem zlatem okvirju; težke gardine so ob stenah pokrivalo okvir z ravnimi gubami. Pred podobo, skoro po vsej sirni dvorani se je razprostirala z zelenim suknom pogrnjena miza, na desno ob steni sta stali za omrežjem dve leseni klopi, na levo dve vrsti malih stolov. Po dvorani so potihotekali služabniki z zelenimi ovratniki in zlatimi gumbi na prsih in po životu. V motnem ozvdžju je plaho begal tih šepet in se razširjal komplicirani apotekarski duh. Vse to — barve, blesk, glasovi in vonj — ji je leglo na oči, se splazilo z dihi v prsi, izpodrinilo vsa živa čuvstva napolnjujoče opustošeno sree z nepremično, bridko bojaznijo.

Nenadoma je nekdo izmed ljudi glasno izpregovoril, mati je zatrepetala, vsi so vstali, tudi ona se je vzdignila opiraje se na roko Sizova.

V levem kotu dvorane so se odprle visoke duri. Skozi nje je zibaje stopil starček z

očali. Na njegovem sivem obrazu se je tresla bela, redka brada, vrhnja obrta ustnica se je povesila usta, ostre čeljusti in podbradek so se opirali na visok ovratnik uniforme in bilo je, kakor da pod ovratnikom ni vratu. Z roko ga je podpiral odzadaj visok, mlad človek z rdečim, okroglim obrazom kakor iz porcelana, a takoj za njim so se počasi pomikali še trije ljudje v zlato obšitih uniformah in trije civilisti.

Dolgo so se gnetli okoli mize in posedli po stolih; eden izmed njih v odpeti uniformi, lenega obritega obraza je nagovoril starca tiho in težko gibajoč zabuhle ustni. Starček je poslušal, sedeč nekam ravno in nepremično; za steklom na očalih je mati opazila dve drobni, brezbarvni pegi.

Na koncu mize je stal visok plešast človek, pokajšalec in šumel s papirji.

Starček se je zazibal naprej in izpregovoril. Prvo besedo je izgovoril jasno, a sledeče so se mu kar razlezle na tenkih, sivih ustnih.

— Otvarjam...

— Glej! — je šepnil Sizov, se nerahlo dotaknil matere in vstal.

V steni za omrežjem so se odprle duri; vojak z golim bajonetom je vstopil, za njim se je pojavil Pavel, Andrej, Fjodja Mazin, oba Guseva, Samojlov, Bukin, Somov in še pet mladeničev, ki jih mati ni poznala po imenu. Pavel se je prijazno nasmejal, Andrej prav tako in pokimal z glavo; v dvorani je postalo svetlejšje in preprostejše vsled njihovih nasmevov, živahnih obrazov in gibanja, ki sta ga donesla v napeti, mučni molk. (Dalje.)

jaškemu proračunu. Tako daleč nas je pripravila Evropa, predvsem Francoska in Angleška, ki na tihem soglašata z Italijo. Kaj naj zdaj mislimo o pariških in berolinskih pogodbah, ki so z vso določenostjo garantirale obstoj evropske Turčije? In ljudsko pravo, pravičnost, humaniteta, moralna načela: Kaj naj si mislimo v bodoče o teh? — Pogledajte samo, kako Turčija odgovarja na sramotni italijanski roparski napad: iz moralnega čuta, ki ga bode Evropa težko umevala, ni pregnala, kar bi bila njena popolna pravica, 40.000 italijanskih dolavcev s svojega ozemlja, kateri delavci so dema lakote mrli in so prišli k nam po gostoljubnost in po možnost življenja, kar so tudi dosogli. Kaj bi bilo z njimi, njih ženami in otroci, ako bi se hoteli nad njimi maščevati? Že samo to dejstvo bi moralo Evropejcem in zlasti socialistom vzbujati resne misli. S skrbjo v srcu sem se obrnil do Vas. Sprejmite i. t. d. Ahmed Biza.

*** Premoženje rodbine Astor.** Po zadnji ravnokar dovršeni cenitvi novojorske zemljiškodavne komisije ima rodbina Astorjev samo v Novem Jorku in sicer samo na zemljiščih in hišah čez 750 milijonov kron premoženja. Od te lepe svotice odpada na Viljema Astorja, ki živi stalno na Angleškem, malenkostnih 350 milijonov; na njegovega bratranca Johna Jakoba Astorja 300 milijonov, ostala svota pa je last bratrančeve matere. Ta milijonarska družina ima glavni vir svojih dohodkov v mnogoštevilnih hišah. Toda največ kronic ji ne prinašajo draga stanovanja v lepih palačah, ampak ogromne najemniške kasarne v novojorskem židovskem predmestju. Te najemniške kasarne, ki so zamazane in okužene z mrčesom in kakor nalašč tako urejene, da izbruhne iz njih uodepoln požar, smatrajo vsi količkaj dostojni ljudje za veliko sramoto Novega Jorka. Vsaka taka kasarna ima kakih 40 do 50 skrajno nezdravih in zanemarnjenih stanovanj, ki pa bi jih primerneje imenovali brloge, kamor le trudoma prisveti medel solnčni žarek. In za vsako tako smrdljivo luknjo mora plačevati najemnik svojem milijonarskemu gospodarju šestdeset do osemdeset kron mesečno. Kraj tega pa se ti brlogi še podražujejo vsako leto za dvajset odstotkov. Tu je glavni vir dohodkov milijonarske rodbine Astorjev. Iz zemljiške knjige Novega Jorka je razvidno, da je Astorjevo zemljišče, ki je imelo pred 30 leti vrednosti za 100.000 kron, danes vredno 40 milijonov kron. Tako so si v teku 30 let Astorji posedmerili svoje premoženje in sicer brez truda, brez drznih podjetij, celo brez špekulacij: njih ogromno premoženje jim ustvarjajo krvavo prisluženi novci najbednejših novojorskih proletarcev. Tak je blagoslov sedanje kapitalistične družbe.

Ljubljana in Kranjsko.

— Volilna dolžnost ne dovoljuje nobenemu volilecu, ki ima volilno pravico v mestni kuriji, da bi ostal dne 31. t. m. doma. „Voli ali pa plačaj globo“ — to je alternativa, ki jo daje „demokratski“ volilni red kranjske dežele volilecu. Če te ta volitev kaj zanima ali ne, je vseeno; brigati se moraš zanjo. Torej je treba, da grede 31. oktobra tudi socialni demokratje, ki imajo v mestni kuriji volilno pravico, glasovati. Tisti hip, ko se morajo udeležiti volitve, je pa samo ob sebi umevno, da se je morajo udeležiti na tak način kakor vsake druge in je ne smejo omalovaževati. Naloga vsakega pristaša je torej, da se pripravi za volitev kakor da gre za splošno kurijo, za državni zbor ali za katerokoli korporacijo. Socialni demokrat bo dne 31. oktobra volil socialno demokratično — to se razume samo ob sebi. Vrh tega bo pa tudi gledal, da pridobi stranki kolikor mogoče več glasov. To velepa vsakemu sodruhu strankina dolžnost.

— „Slovenski Narod“ čuti zopet, da se bližajo volitve. To je zanj vedno znamenje da mora pozabiti na častniško dostojnost in prijeti za golido. Po ljubljanskih občinskih volitvah je hotel odvrti pozornost od marsičesa, pa je razodel, da so nemški socialni demokratje izdali svojo stranko in glasovali za nemške nacionalce. Dokazali smo takrat s številkami, da je bila ta trditev lažljiva; mandati, ki so jih Nemci dobili v tretjem razredu, imajo zahvaliti pluralni volilni pravici, ki je dala volilecem prvega in drugega razreda še po en glas v tretjem razredu. Če so dobili v drugem razredu glasov, ki niso njihovi, ni teh volilecev iskati pri socialnih demokratih, temveč med narodnjaškimi Slovenci, ki so uslužbeni pri Nemcih, pa so zaradi ljubelega kruha glasovali tako, kakor so želeli gospodarji. Gospodarska premoč je povsod ovira demokratizma. Zato bi bilo dobro, če bi „Slov. Narod“ pokazal to laž, ki se je tendenčno označevala že s tem, da so je raztelegrafirali po vseh listih, do katerih, imajo sploh dostopa, dočim so resnične volilne svinjarije lepo ohranili doma. „Slov. Nar.“ bi morda rad skalil vodo, da bi potem za svojo kandidacijo ribaril v kalnem. Ali ta nečedni maneuver se mu ne bo posrečil, ker je izkušnja že precej poučila volilce, da ne sme v volilni dobi verjeti liberalnemu glasilu niti polovico njegovih anekdot in „raskritij“. Dose-

gel je, da je že tako kakor v šolskem berilu; zdaj mu ob času volitev ljudje niti resnice ne verujejo radi, z lažmi pa tudi ne bo imel sreče. Sicer pa bi mu svetovali, da naj „gre vase“ pa naj vsaj ne bo preveč neroden. Volitev je šele 31. t. m., torej še ni končana in toliko proroškega duha tudi v „Narodovem“ uredništvu nimajo, da bi že danes vedeli kako bo dne 31. t. m. ob 3. popoldne. Tudi zastava ki je bila leta 1907. pripravljena za Hribarja, ni zavihrala, temveč je morala čakati v strahu in trepetu. In nikjer ni socialnim demokratom predpisana tista taktika, ki se zdi liberalcem menda neizogibna.

— Delavska šola se prične že z začetkom novembra. Opozarjamo torej vse organizacije ter vse sodruge in sodružice, ki se žele udeleževati pouka, da je dne 29. oktobra zadnji čas za prijase. Prijaviti se je pri osrednjem odboru „Vzajemnosti“, Šelenburgova ulica 6.

— Blaznik o polnoči na ulici. Na Mestnem trgu je ustavljen stražnik o polnoči 37 letnega moža, ki se je vedel, kakor da bi bil blazen. Na stražnici so dognali, da je obžalovan vredni Anton Šeme iz Zaloga pri Šmarju, ki je bil že dvakrat v blaznici. Oddali so ga na opazovalni oddelke.

— Nepoboljšljiva tatila. Pred nekaj dnevi je bila neka 16letna deklica zasačena v šoli pri Sv. Jakobu, ko je kradla učenkam in učiteljicam obleko. Glede na njeno mladost pa se je pustila na prostih nogah. Ko je pa predvčerajšnjem službojuči stražnik šel po Sv. Jakobu nabrežju, je opazil, da je neka mlada deklica pri starinarjih prodajala lep ženski plašč. Stražnik jo je, ker se mu je zdel sumljiva, aretoval in je deklica tudi takoj priznala, da je plašč ukradla v Hutovemu zavodu učiteljici Frideriki Uhl. Pri hišni preiskavi se je našel zastavni listek ukradene srebrne ure, potem srebrne ovratne verižice, našli so se poleg tega trije predpasniki, več rokavic, čevljev in ročna torbica. Vse te stvari je tatila ukradla iz šolske garderobe Hutovega zavoda. Aretovala je prišla nekega dne s svojo prijateljico na Dunajsko cesto k Mariji Boštoli in jo prosila za prenočišče. Drugo jutro pa je zapazila, kje ima Boštoli shranjen denar in odšla. Čez nekaj časa je pa prišla nazaj in rekla Boštoli, da jo na stopnicah nekdo čaka. Ko je ta šla ven, ji je ukradla 20 K in nemoteno odšla. Aretovala so izročili sodišču.

— Umrli se v Ljubljani: Anton Ogrižek, hiralet, 75 let. — Alojzija Laznik, tovarniškega sluge vdova, 42 let. — Apolonija Kobila, rejenka, 2 dni. — Tomaž Mihevc, dlnar, 30 let. — Hermina Pavli, delavčeva hči, 9 let. — Alojzija Mihelič, trgovčeva vdova, 79 let. — Nada Aybelj, rejenka, 1 mesec. — Uršula Kos, vdova železniškega sprevodnika, 76 let. — Alfonz Schober, zasebnik, 50 let. — Marija Debevc, posestnikova hči, 6 let.

— Elektrokinematograf „Ideal“. Danes zadnji dan lepega sedanjega sporeda. Jutri specialni večer z lepimi slikami, posebno detektivna drama „Zapestnica grofice“ s 6letnim trikom v glavni uloži. V soboto svetovna drama „Greh mladosti“, ki se povsod z velikim vspehom kaže. Soboto otvoritev velike novosti, moderne električne fotografije. 12 slik stane samo 80 vin. Ves dan odprto.

— Občinske volitve v II. Bistrici. Pretečeno nedeljo so volili Bistričani nov občinski zastop. Iz občinskega odbora so volilci korenito pometli staro bahaško liberalno kliko. V vseh treh razredih so prodrli opozicijski kandidati. V prvi razred so voljeni za odbornike: Josip Samsa s 33, Josip Hodnik s 23, Kristjan Hodnik s 34 in Josip Domlađiš s 33 glasovi, za namestnika pa Josip Valenčič s 18 in Andrej Uršič s 30 glasovi; v drugi razred za odbornike: Avgust Kregar 52, Jakob Geržina 49, Josip Tomšič 37 in Anton Ličan 48, namestniki Franc Samsa 43 in Fr. Milostnik 41; v tretji razred: Alojzij Žnidaršič 119, Bajko Tomšič 119, Anton Šlenc 120 in Robert Bilc 120, namestniki Josip Batišta 93 in Josip Hreščak 68. Tretji razred je popolnoma v delavskih rokah. Naša stranka ima v občini večino, kar so pokazale že državnozbornske in sedaj to potrjuje občinske volitve. Sedaj pa po volitvi župana na delo v korist občine.

— Ponesrečena romarica. Dne 30. septembra je šla grobarjeva žena Oderža iz Dvora pri Bovecu na romanje na Višarje, pa se ni več vrnila. Ker je mož mislil, da se vrne takoj drugi dan, je šel čez tri dni domov, pa ni našel nobenega sledu. Zvedel je pač, da je prišla na Višarje in zopet od tam odšla, ali drugače ni mogel zvedeti ničesar. Tudi drugi so jo iskali brez uspeha, pa mislijo, da je vsekakor na gori ponesrečila.

— Uboj. Sedemnajstletni Ajdovčev fant iz Tupalič je v nedeljo 15. oktobra Preddvorom pred Velkavrhovo gostino v prsi zabodel posestnika Petra Lombarda, podomače Anžetovca iz Bašlje, tako da je v par minutah izdihnil. Mlada vdova s petero otroci žaluje ob prezgodnjem grobu.

— Sestro ustrelila. Igra s puško je zopet zahtevala žrtev. V Jablanških Lazah v litjskem okraju sta bili dne 21. t. m. sedem- in devetletna hčerka posestnika Zamru sami

doma. Naenkrat je vzela starejša očetovo puško s kljuko in namerila — seveda za šalo — na sestro. Ali ko je sprožila, je zadela mlajšo sestro kroglja v obraz. Otrok se je smrtno zadet zgrudil. Kroglja mu je razbila čeljusti in se zadržala v usta. V nedeljo zjutraj je dekletce umrlo.

Štajersko.

— Ubežni bankir. Včeraj smo na kratko poročali o begu bančnega komisionarja Samuela Schwarzza, ki so ga zaprli meseca septembra zaradi velikih goljufij. Obenem je pobegnil tudi ječar Rudolf Rath, ki je Schwarzu omogočil beg. Zaprli so višjega jetniškega režiserja Karla Herzmanna, ki je osumljen, da je vedel za Schwarzov naplek. Herzmann je bil s Schwarzom dobro znan in mu je Schwarz večkrat pomagal v sili. Pri Herzmannu so baje našli listine, ki ga jako kompromitirajo. Zanimivo je, kako vztrajno in naertoma je pripravljaj Schwarz svoj beg od tistega časa, ko je prišel v ječo. Pri tem je računal na človeško poželjivost po denarju. Večkrat je vpril ječarjev vzkliknil, da bi dal deset, tudi dvajset tisoč goldinarjev, ako bi mogel biti prost le eno samo uro, da bi zbral dokaze za svojo nedolžnost. Pri teh besedah je pogledal temu ali onemu ječarju ostro v oči, kakor da bi hotel v njih brati soglasje s svojo željo in ponudbo. Drugim ječarjem je zopet ponujal velike napitnine, ki jih ti niso sprejeli, nasprotno, zagrozili so mu celo z ovdabo. Slednjič pa se mu je vendar posrečilo na zvit način omrežiti ječarja Ratha, da sam ni vedel, kdaj je skočil v nastavljeno past. Pri tem je igrala glavno vlogo Schwarzova ljubica Goldsteinova, ki je stanovala v Gradcu in ki so o njej izprva mislili, da je njegova žena. Rath je živel v slabih denarnih razmerah. Goldsteinova je zvedela za to in posrečilo se ji je, da si je pridobila Rathovo zaupanje. Dala mu je 400 kron, češ da naj s to svoto olajša njenemu soprogu bivanje v ječi. Rath je denar vzel in s tem je bila njegova usoda zapečatena. Del te svote je porabil zase. Schwarz in njegova ljubica sta ga vedno bolj izrabljala v svoje namene, posrečeval je med njima pismono zvezo in slednjič sta mu naravnost razodela, da mislita ubežati. Rath se je branil, a bilo je prepozno. Schwarz in Goldsteinova sta mu zapetila z ovdabo zaradi kršenja službenih dolžnosti. Rath je zdaj visel med odpuštiljivo iz službe in begom. Odločil se je za poslednje. O ubeženeh ni nobenega sledu. Včeraj je dobil Rath rekomandirano pismo iz Budimpešte, v pismu je bila anonimna pošiljatev v znesku 300 kron. Slutijo, da je poslal to svoto Schwarzov prijatelj iz Zürich, ki je bil Schwarzov kompanjon in je tudi najbrže udeležen pri vsej stvari. Goldsteinova biva zdaj v Parizu in so že brzojavno vprašali za njeno stanovanje. Upajo, da dobe pri njej tudi Schwarz.

— Samomor v Dravi. Iz Ormoža poročajo: Pretekli teden so našli na dravskem produ obleko in druge stvari starega berača, ki so ga videli malo prej oditi v kopalno uto. Starec se je prejkone naveličal življenja in si poiskal odrešitve v dravskih valovih.

— Požigalka. Posetnica Marija Breznik v Veliki Pirešici pri Celju je 19. t. m. šla oblečena k počitku in ko so drugi že zaspali je sama zažgala posteljo, nato pa zbežala iz hiše. Ko je bila vsa hiša v plamenu, je začela kričati in vpiti na pomoč, nato pa izginila. Ko jo je pozneje žandarmerija prišla, je priznala, da je sama zanetila ogenj. Rekla je, da je zažgala zaradi visoke zavarovalnine, s katero je mislila poravnati dolgove.

— Težka poškodba pri razstreljevanju. Kočar Miha Polzak v Podpeči pri Kozjem je pomagal 16. t. m. posestniku Zakošek orati. V bližini njive je pečina, katero je hotel Zakošek odstraniti. Polzak je bil pripravljen pečino razstreliti, pa je ravnal tako neprevidno, da mu je skoraj cel naboj zanesel v obraz. Težko ranjenega so prepeljali v bolnico.

— Nesreča. Mlinar Jožef Arčon iz St. Vida v šmarnskem okraju se je pretekli teden peljal s hčerjo in zetom v Šmarje. Izposodil si je pri posestniku Antonu Horvatu mladega, iskrega konja, ki vožnje še ni bil navajen. Arčon pa je hotel pokazati, da ima kljub svojim 72 letom konje v oblasti. Do Šmarja je šlo vse gladko, nazaj grede pa je pozabil Arčon na nekem klancu zavreti voz, vsled česar je prišel konj divje drveti naprej. Da prepreči grozečo nesrečo je vzel zet vajeti v roke, pa je zavozil v stran v kup kamenja tako, da so vsi zlezeli z voza. Jožef Arčon si je pri tem pretresel možgane ter je drugi dan umrl.

— Vinski tatovi. Iz Konjice poročajo: Posestniku Jerneju Šmigoču so tatje ukradli vina za 900 kron. Predrzni tatovi so ulomili vrata kleti in odpeljali vino s sodi vred. Dolej so zaprli Marijo Jerin, ki jo sumijo, da se je udeležila tatvine.

Trst.

— Smrtna neugoda. V „Stabilimento tecnico“ je padla včeraj z dvigala velika železna plošča in priletela na dva delavca. Enemu je zmečkala glavo in je bil na mestu

mrtev, drugi pa se je umaknil v zadnjem hipu toliko, da ga je zadela plošča samo na desno nogo in ga lahko počkodovala.

— Zopet fenilna kislina. Zaradi družinskih razmer se je zastrupila v Trstu Ada Majzelj s fenilno kislino. Umrli je kljub takojšnji zdravniški pomoči v par urah.

— Gibanje uslužbencev glavnih skladišč v Trstu. Pretečeno nedeljo je bil v telovadnici šola v ulici Parini ob 10. dopoldne jako številno obiskan shod uslužbencev glavnih skladišč. Sklicala ga je naša organizacija imenovanih delavcev, da tem predloži izdelano spomenico v zmislu, ki je bil na predzadnjem shodu narekovan vodstvu. Shodu je predsedoval sodrug Giacomini, ki je prečital spomenico. V tej je označena sedanja draginja, vsled česar je bila tudi vlada prisiljena predložiti v državnem zboru povišanje plač svojim uslužbencem. Zato uslužbenci upajo, da se ne bo njihovim zahtevam odrekla izpolnitve, marveč da se bodo vzele na znanje in ukrenile vse, da da se zagotovi človeški obstanek tem skoro najbolj izkoriščanim delavcem. Ob koncu se v spomenici zahteva za vse delavce 30. odstotkov povišanja sedanje plače, začeni s prvim dnem novembra. Po izredno kratki debati, ki je pričala o složnosti delavcev, je bila spomenica soglasno sprejeta in je predsednik zaključil ta impozanten in resni shod.

Umetnost in književnost.

Deželno gledališče. Sappho. Tragedija v petih dejanjih. Spisal Franc Grillparzer. Poslovenil Alojzij Benkovič. Željni smo klasične drame in veliko kulturno delo vrši gledališče, ki jo goji. Letos smo dobili za nekaj uvod Grillparzerja. Je-li to posebno srečen izbor? Zakaj klasicizem iz druge roke? Kljub Byronu in nemškimi literarnimi historikom se nam z njim za sedaj ne bi še tako mudilo, ko imamo izpolniti v tem oziru še velike velike vrzeli od Ajshila in Sofokla pa do Gogolja in Ibsena. Sappho ima v razvoju avstrijske dramatike brez oporekanja svoje trdno mesto, vendar mislimo, da Grillparzer ni, da bi utegnil pridobiti naše občinstvo za klasično dramo. Dunajski Nemec žvija svoje klasične deloma s pijeteto do svoje preteklosti — za nas odpade ona kulturna zveza, ki bi nam omilila to umetnino in jo občila za naše čuvstvenostje še z nečem, kar je izven umetnosti. Nam postane mučno ob tej patetični govorici, ki — rabi celo ploho verzov in besed — lepih ali nelepkih, kaj to — za stvari, ki bi se dale povedati naravno v enem, dveh priprostitih stvkih. One plastike izraza, one kratkorečnosti, ki je znak prvih duhov vseh narodov in časov, in ki jo zahteva današnji čas vsebolj nego katerikoli prejšnji, pogrešamo tu docela. Zakaj ne bi bili začeli s Shakespearom? Ali s katerim drugim mojstrom? Govorjene so te besede iz ljubezni do prave klasične drame, iz prepričanja, da je negovanje klasične drame narodna potreba in zahteva narodne volje, kjer je dana volji ljudstva prilika, da pride ta volja do izraza; priča temu je dunajska „Volksbühne“.

No, dobili smo na oder Sappho in tudi tega moramo biti veseli; upamo namreč, da nam obeta ta vprizoritev nadaljevanje v tem smislu, nadaljevanje na bolje torej; da se prikaže za Grillparzerjevimi hrbrtom Shakespear, Molière, Grki; tudi kak Spanec. Pesnik katolicizma in absolutizma (pa — če si izrekel prvo, si misli s tem i drugo). — Calderon je napisal recimo „Sodnika zalanzuskega“, ki spada po svoji tendenci popolnoma v naš demokratski čas; z veseljem bi ga pozdravili na našem odru.

Za igrance ne bi našel z lahka težjega dramatika nego je Grillparzer. Zato nam je tem večje zadoščenje, da smo bili s predstavo v obče zadovoljni. Gospa Danilova je ustvarila iz naslovne vloge heroinjo starega stila; glas se ji je, zlasti v hipih krepkejših akcentov, nekoliko izpreverjal; nje deklamacija je bila tupatam malo preveč presekanja. Veseli smo bili ga. Šimčeka (Phaona), primeren je bil v igri in smisel ima za verz. Naravna je bila igra gđene Wintrove, mlade dostne, plahe sužnje Sapphine, udane, ljubeče dekliške duše; zelo dober je bil Skrbnišek (Rhamnes) s karakteristično masko. Gospej Horski delo slovenski izgovor še precej preglavice, kar jo deloma ovira, da ne more priti do popolnega izraza. Sploh pa je bila igra dostojna klasične drame. — č.

— Iz gledališke pisarne. V četrtak se poje prvič v sezoni za par- abonentu B. Smetane komična opera v 3 dejanjih „Prodana nevesta“. Glavne vloge pojejo: gđc. Sipankova, g. Krampera, g. Križaj ter g. Novak.

!!! **Železničarji, pozor!** !!!
Pri nakupu sukna in manufakturnega blaga priporočamo trgovino

Lenassi & Gerkman
Ljubljana, Štritarjeva ulica št. 4.

H. Suttner, Ljubljana

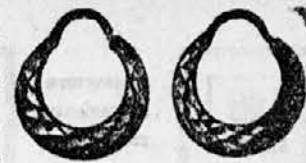
Mestni trg (nasproti rotovža) in Sv. Petra c. 8.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine.

==== Pripravna birmanska darila. ====

Lastna tovarna ur v Švici. Tovarn. znamka IKO.

==== Ceniki zastoj in poštne prosto. ====

Državni zbor.

Dunaj, 24. oktobra.

Ob skromnem zanimanju je zbornica danes nadaljevala splošno razpravo

o Italijanski pravni fakulteti.

Težišče pozornosti pa ni v plenumu, temveč v draginjskem odseku in pa v ministrskih in klubskih izbah, kjer se „dela“ parlamentarni položaj. Politično pomembno je dejstvo, da se je velik del nemške narodne zveze in sicer agrarni element izrekel za italijansko pravno fakulteto in da je pripravljen zanjo glasovati, če se ne ustanovi niti na Dunaju in ne v Tiroli. Torej v Trstu!

Po prečitani vlog je odgovarjal ministrski predsednik baron Gautschi na interpellacije o

italijansko-turškem sporu.

Ministrski predsednik povdarja, da je italijanska vlada motivirala svoje tripolitanke interese z gospodarskimi momenti. Avstro-ogrsko vlada se je trudila v Carigradu, da zbudi na turški čim večjo naklonjenost za italijanske interese. Žal da prejšnja turška vlada ni spoznala resnosti položaja in da ni poslušala pravočasnih nasvetov. Da Italija svojim zaveznicam ni poprej naznanila svojih namer, je pripisati prijateljskim ozirom italijanske vlade. Iz odločne oblike, v kateri je Italija javila svoj sklep, da samostojno varuje svoje interese v Tripolitani, je bilo razvidno, da ne bo pustila tujega posredovanja pred izbruhom vojne. Še potem, ko je nastopilo vojno stanje se je avstro-ogrsko vlada trudila, da poravnava spor, doslej brez uspeha; naše ministrstvo vnanjih zadev si bo tudi v bodoče prizadevalo, čim nastopi ugoden trenutek. Znano nam je, da se tudi drugo velelasti skladajo z nami v oceni italijansko-turškega konflikta. Razumljivo je, da je avstro-ogrsko politika voščila velikim interesom monarhije na Jadranskem morju in v sosednjih balkanskih deželah obračala glavno pozornost na omejitve bojnega pozorišča. V tem pogledu je italijanska vlada o vsega početka razodevala svojo trdno voljo, da se izogne vsemu, kar bi utegnilo vplivati na Balkan in da prizanesi turški obali ob Jadranskem in Jonskem morju s svojimi vojnimi operacijami. Popolnoma utemeljena je naša uverenost o lojalnosti prijateljske nam italijanske vlade. Za varstvo naših trgovinskih interesov bo vlada odredila vse potrebno, da prepreči gospodarsko škodo.

V razpravi o italijanski fakulteti je prvi govoril

dr. Battisti (soc. demokrat).

Avstrijska vlada je proti Italijanom hujše divjale kot proti kolonijam, brez priznanja, brez ozira na njih staro, visoko kulturo. Ne le, da ni snovala novih šol, celo stare je zapirala. Do 1866 so imeli Italijani v mejah avstrijske države popolna vseučilišča in l. 1904 so imeli svojo pravno fakulteto v Inomostu. Svetovno znani univerzi v Padovi in Paviji sta jim bili do 1866 na razpolago; po odločitvi Lombardije pa jim je vzela vtisk visokih šol. Wiltenso fakulteto so ob otvoritvi vsenemci razdeljali, 150 italijanskih dijakov pa je romalo v ječo. Od tedaj imata vlada in parlament za Italijane samo besede. Brutalna politika prejšnjih časov je bila odkritejša. Če bi vlada imela resno voljo, bi bila pravno fakulteto že zdavnaj lahko ustanovila. § 14 zlorablja za slabe stvari, nikoli pa, da bi pomagala prebivalstvu. Pravna fakulteta je dobra stvar, ali Italijani imajo pravico ne le do tovarne za uradništvo, temveč do popolne univerze in sicer do

univerze v Trstu.

Dogodki v Inomostu, Gradcu in na Dunaju so glasno svarilo proti nameščenju italijanske fakultete na Dunaju.

V razpravo so posegli še dr. Rybač (slov. nar.), dr. Šmodlaka (hrv. naprednjak), Formanek (češki rad.) in Tomašek (soc. dem.), ki so se vsi izrekli za italijansko pravno fakulteto in vsenemec dr. Jäger, ki se je izjavil proti njej.

Nato se je nadaljevala debata o dalmatinskih železnicah in je govoril dr. Ivčević.

Koncem seje je dr. Bavnihar interpeliral pravosodnega ministra zaradi odloka, ki ga je izdal predsednik ljubljanskega dež. sodišča in v katerem zahteva od pravnih praktikantov, avskultantov in odvetniških kandidatov izključno rabo nemškega jezika v uradu.

Prihodnja seja bo jutri.

Draginjski odsek

je danes nadaljeval debato o mesnem vprašanju. Soc. dem. Reumann je polemiziral

s petkovo izjavo poljedelskega ministra. Veterinari so zadnjič odseku kazali fotografije mrhovine, a povedali niso, kje so mrhovino našli. Tudi niso črhali niti besedice v avstrijskih živinozdravstvenih razmerah, zlasti so pozabili nato, da se je v juliju prodajalo na Dunaju meso iz okuženih krajev. Hladnik (slov. kerikalec) izjavlja, da so živinorejci proti uvozu argentinskega mesa in klavne živine iz balkanskih dežel iz veterinarne (!) razlogov. Dr. Schöpfer (kršč. soc.) je zato, da se avstrijska vlada ne ozira na Ogrsko, Socialni demokrat dr. Renner pravi, da moramo uvažati če hočemo živeti.

Angl. živinorejci se je vzle kolosalnemu uvozu močno povzdignila. Uvoz argentinskega mesa ne škoduje živinorejci. Vlada ni niti poskusila, da bi omajala svoje pravno naziranje. Na podlagi izjav angleških živinozdravnikov izjavlja govornik, da ni proti uvozu argentinskega mesa nobenih veterinarne pomislekov. Izza 1877 ni bilo živinske kuge v Argentini. Odkar uvažajo argentinsko meso na Angleško, so se živinozdravstvene razmere močno povzdignile. Od vlade bomo zahtevali, da se živinozdravstveni urad odloči zopet od poljedelskega ministrstva in da se podredi najvišjemu zdravstvenemu svetu v notranjem ministrstvu. Nato je v enakem smislu govoril poljski soc. demokrat dr. Marek. V jutrišnji seji bo najbrže glasovanje o mesnih predlogih.

ZADNJE VESTI.

Italijansko turška vojna.

Dogodki v Tripolisu.

London, 25. okt. Predvčeršnjem je prijezdila pred Tripolis četa Arabcev. Italijani so jo hoteli pregnati, medtem pa se je zbrala velika množina mestnega arabskega prebivalstva in je na Italijane streljala. Opoldne so prišli oboroženi Arabci v bazar in so povzročili tam veliko paniko. Kmalu pa je italijansko vojaštvo napravilo red. Nekaj Arabcev je mrtvih, čez 200 vjetih. Ceste so izpraznili in prebivalce zapodili v stanovanja.

Turški napad na Tripolis?

Rim, 25. oktobra. Turki so energično napadli Tripolis, pričemer jih je podpiral upor domačega prebivalstva v mestu. Po trdovratnem odporu turških čet so Italijani slednji napad odbili.

Italijansko vojaštvo v Tripolitani.

Rim, 25. oktobra. „Secolo“ poroča, da imajo Italijani doslej v Tripolitani okoli 60 tisoč mož, 7000 konj in 3000 mul. Italijanske izgube pri Bengaziju znašajo baje 1200 mož. Turki imajo od začetka vojne 500 mrtvih, 1000 ranjenec in 600 jetnikov.

Italijanske izgube pred Bengazijem.

Carigrad, 25. oktobra. Pri včeršnjem sprejemu diplomatov je minister vnanjih zadev baje izjavil, da je obležalo v bojih pred Bengazijem 2000 Italijanov mrtvih.

Škoda v Bengaziju.

London, 25. oktobra. Reuterjev urad ima z Malte naslednje poročilo: Sem so došla pisma, ki poročajo o velikanski paniki in precejšnji škodi, ki jo je povzročilo italijansko bombardiranje v mestu. Mnogo hiš so bombe razdejale. Angleško konzulatsko poslopje je močno poškodovano. Konzul sam je ranjen. Več angleških državljani in židov, ki so se zatekli v konzulat, je deloma mrtvih, deloma ranjenih. Število žrtv med ostalim prebivalstvom cenijo pisma na 4000 oseb.

Diplomatska ocena položaja.

Milan, 24. oktobra. „Corriere della Sera“ poroča po informacijah od diplomatske strani, da je Italija vsled trozveze in prijateljskih razmer z drugimi državami varna pred slehernim presenečenjem. Zategadelj stori Turčija najpametneje, ako prizna italijansko suvereniteto nad Tripolisom in se pobota z Italijo. Politična zveza s kako velelastjo bi povzročila katastrofo in razrušila status quo na Balkanu.

Gospodarska škoda vojne.

Carigrad, 25. okt. Porta se brani dovoliti trgovcem trimesečen moratorij, češ da število konkurzov ni večje kakor v isti dobi prejšnjega leta.

Proti posredovalni akciji.

Carigrad, 25. okt. Poslanec Ismail Haki se v „Taninn“ izjavlja proti sleherni posredovalni akciji,

dokler ne ostane Tripolitanijska turška lastin Italijani ne povrnejo materialne škode.

Ranjenec izpred Bengazija.

Tarent, 25. okt. Sem je dospela ladja „Re d'Italia“ z ranjenimi vojaki in častniki izpred Bengazija.

Nadomestna državnozborska volitev v Gradcu.

Gradec, 25. oktobra. Pri včerajšnji nadomestni volitvi za drugi volilni okraj v Gradcu je bil izvoljen nemški nacionalist prof. Held z 1918 glasovi. Socialni demokrat Ausobsky je dobil 1101 glas. Nekaj glasov je bilo oddanih za dr. Weidenhofferja in dr. Gargitterja. Udeležba je bila jako slaba; izmed 9166 volilnih upravičencev jih je volilo samo 3267.

Socialni demokrat v ožji volitvi.

Line, 25. oktobra. Pri včerajnji nadomestni državnozborski volitvi za 1. linški volilni okraj ni dobil noben kandidat absolutne večine. Potrebna je ožja volitev med socialnim demokratom Gruberjem in nemškim nacionalcem Bayerjem.

Dva socialna demokrata v Brnu izvoljena.

Brno, 24. oktobra. V občinski svet brnski sta v 4. razredu izvoljena dva nemška socialna demokrata in trije nemški narodnjaki.

Paznik Rath se je prijavil policiji.

Berolin, 24. oktobra. Ubegli paznik Rudolf Rath iz Gradca se je snoči prijavil policiji. Rath je izpustil bančnega poslovođa Schwarz iz preiskovalnega zapora in ubežal z njim v Berlin, kjer mu je obljubil izplačati nagrado. Schwarz pa je pustil paznika na cedilu in bežal dalje, prejkone na Francosko. Rathu je med tem pošel ves denar.

Odstop hrvaškega bana.

Budimpešta, 25. oktobra. Hrvaški ban dr. Nikola Tomašić je vložil včeraj svojo demisijo. Ban motivira svoj odstop z današnjo sestavo hrvaškega sabora, ob kateri ni mogoče ustavno odobritev proračuna.

Budimpešta, 25. oktobra. Ogrski brzojavni urad sporoča, da cesar ne bo sprejel Tomašićeve demisije.

Maročansko vprašanje.

Dunaj, 25. okt. Oficijozna „Allg. Ztg.“ poroča, da so vse velelasti dobile obvestilo o ugodnem zaključku maročanskih pogajanj; doseglo se je popolno sporazumljenje med Francijo in Nemčijo tudi o vprašanju kompenzacij. Pogodba se sestavi še ta teden.

Odstop krečanske vlade.

Kanea, 25. oktobra. Krečanska vlada je po viharji seji narodne skupštine odstopila.

Preprečen atentat na ekspresni vlak.

Lizbona, 25. oktobra. Blizu Abrutesa so vojaki zalotili tolpo banditov v trenutku, ko so trgali tračnice, da bi ekspresni vlak skočil s tira. Vojaki so bandite prepadli in tri v boju ubili.

Zločinec je vrgel bombo.

Novi, York, 25. okt. Ko je hotela policija blizu Hudzona prijeti na ulici tolpo zločincev, je vrgel eden izmed njih bombo, ki je eksplodirala. Razstrelba je raztrgala cesto v dolžini 20 čevljev, več policajev in dva zločincev sta bila mrtva, osem oseb pa je težko poškodovanih.

Revolucija na Kitajskem.

Pismo kitajske vlade.

Bruselj, 25. oktobra. „Agence d'extrême Orient“ je dobila od kitajske vlade uradno pismo, da se morajo kuponi vseh cesarskih posojil točno izplačevati. Pismo odločno zanikava, da bi bili imeli rabeli uspehe in izjavlja, da bodo morala uporna mesta Hankau, Vučang in Hunyang v kratkem kapitulirati.

Vspreh revolucionarjev.

Šanghaj, 25. oktobra. Revolucionarji so zavzeli Kiukiang in jamen zažgali.

Preganjeni kitajski revolucionar.

London, 25. okt. V Novi York je prišel kitajski revolucionar Suniatsen, ki je že 12 let pregnan iz Kitajske. Suniatsen pričakuje samo še poročil iz Pekinga da odpotuje na Kitajsko.

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izdaja in zalaga založba Zarje.
Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Dr. E. Gallatia ordinira zopet.

Pa kaj se to pravi,
Če trebih boli?
Pri pametni glavi:

zavžij!

Krepčilo želodca,

potrebno v vsaki skrbni hiši!

Ljudska kakovost liter K 2-40.
Kabinetna kakovost „ „ 4-80.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Pošljite naročnino, če je še niste!

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami

Jernej Bahovec

naslednik

Ivan Gajšek

Ljubljana, Sv. Petra cesta 2.

(Palača Assicurazione Generali).

Tovarniška zaloga pisemskega papirja in šolskih zvezkov. — Razglednice: ljubljanske, pokrajinske, planinske itd. — Založništvo nastenskih slik za Černivčev računec. — Silikarske potrebščine: barvice, čopiče itd. — Črnila vsake vrste. — Velika zaloga kipov slovenskih literatov. — Spominke kujige.

Perutnino! Meso! Sirovo maslo!

v vse kraje franco po povzetju, v zavojih po 5 kg: šele zaklano, oskubeno, mlado, masno gos ali 3 do 5 rac, kokoši ali pularce K 7-20; volovsko in telečje meso, sveže, zadnji del, K 6-70; I. naravno sirovo maslo K 11—; za poskušnjo zavoj 3 kg masla K 6-80.

B. Margules, Buczacz via Körösmező (Ogrsko).

Delavcem in delavkam

priporoča se

velikanska zaloga
zgotovljenih oblek
po najnovejšem
kroju za jesen in
zimo

Konfekcijska trgovina

A. LUKIČ

Ljubljana, Pred škofijo 19.

Modna in športna
trgovina

P. Magdić, Ljubljana

Nasproti
glavne pošte

Krasne bluze

iz svile, volne, batista in barhenta. Hišne halje, spodnja krila, predpasniki za dame in otroke. Moderi najmodernejši kroj v krasni izbiri. Batist in šifon moderčki.

Damski klobuki

in čepice, otročji klobuki in čepice, pajčolani, igle za klobuke, pajčolani za neveste, mirtovi venci in šopki.

Pletene jope

v poljubni barvi, pletene športne jope, pletena spodnja krila, pletene boa in mufi, pletene čepice in klobuki, krasna izbira dežnikov in solnčnikov.

Špecialiteta šerp

za gledališče, svilnate in čipkaste šerpe, volnene rute (pleti). Svilnato blago modno in gladko in v najmodernejših vzorcih, gladki in pa modni baržuni, pliši, tenčice.

Damsko perilo

ovratniki, manšete, srajce, spodnja krila, hlače, predpasniki, žepni robci, krasna izbira švicarske vezenine, kopalni plašči in obleke frotir brisalke in vse druge kopalne potrebščine.

Jesensko, zimsko

tricot perilo, majce, spodnje hlače. Reform hlače, iz klota in pletene, modne nogavice, pletene in suknene gamaše, nočni čevlji za dame in otroke.

Kožuhovina

boa, mufi, klobuki, čepice, rokavice iz sukanca, kože, pletene in čipkaste, krasne ročne torbice, denarnice in verižice.

Narodne zastave

narodne torbice, blazine, preproge, tableti, zagrnjala, vezenine. Razni društveni znaki, potrebščine za telovadna društva in drugi šport.

Potrebščine za šivilje

čipke, čipkasto blago, čipkasti ovratniki, šerpe, vložki in motivi, pozamenterija, vezenine, sukanec za šivanje, pletenje in vezenje, svilnati in baržunasti trakovi, podloga gumbi, zlate in srebrne resice, čipke, žnor, porte in trakovi.

Modno perilo

kakor srajce bele in barvaste, spalne srajce, spodnje hlače, žepni robci, ovratniki, manšete, naprsniki beli in barvasti.

Cilindri, klobuki

trdi in mehki vedno najnovejše oblike in barve. Zaloga svetovno znanih Borsalino in Pichler klobukov. Čepice iz angleškega sukna, usnjate in kožuhovinaste.

Trikot perilo

kakor srajce, majce, hlače, potne jopice, dr. Jägerovo volнено zdravstveno perilo. Dr. Lahmannovo zdravstveno perilo iz bombaža.

Dežniki in palice

vsake izvršbe in cene, glaloše, nočne čevlje najboljše kakovosti, usnjate, suknene gamaše, pletene patent gamaše, potovalni pleti in odeje, zračne blazine.

Kravate, pentlje

samoveznice, vedno najzadnje novosti, od priproste do najfinejše vrste. Ščitniki iz svile, volne in bombaža. Moderni svilnati robci za žep.

Špecialiteta gumb

za manšete, prsi in ovratnike, rokavice iz sukna, kože, volne in pletene, naramnice in podveze, vsemogoči sistemi in cene.

Za lovce

pleteni telovniki, (flanele srajce iz volne in polvolne), dokolenice, nogavice, rokavice, čepice, nahrbtniki. Nepremočljivi plašči iz oljnate tkanine.

Milo, dišave

ustna voda, voda za lase, kolinska voda, zobna krema, puder, ščetke za obleko, lase, zobe, nohte, brke in klobuke, glavničke, zrcala obveze za brke, gumijaste gobe in vse druge toaletne predmete.

Za turiste

volnene srajce, sviterji in nogavice, dokolenice, nahrbtniki, specialiteta pletenih gamaš, dereze, krplje, cepini, vrvi, plezalke, ski, sanke, raznovrstne aluminijum posode itd.

Modna in športna
trgovina

P. Magdić, Ljubljana

Nasproti
glavne pošte